

9. Volby

Volby do zastupitelstev krajů

Volby do krajských zastupitelstev se od roku 2000 ve čtyřletých intervalech konaly už pětkrát, naposledy v roce 2016. I v těchto volbách, tak jako u většiny ostatních voleb v obecnosti platilo, že mezi kandidáty i mezi zvolenými zastupiteli převažovali muži. Ve volbách do zastupitelstva kraje v roce 2016 kandidovalo celkem 1 157 kandidátů, z tohoto počtu bylo 358 žen. Počet kandidátů se ve srovnání s volbami v roce 2000 zvýšil o polovinu (o 377 kandidátů, tj. o 48,3 %). Výrazněji se sice zvýšil počet kandidujících mužů, a to o 194 kandidátů (počet kandidujících žen se zvýšil o 183), v relativním vyjádření se ale **počet kandidujících mužů zvýšil jen o třetinu** (o 32,1 %), kdežto **počet kandidujících žen se zdvojnásobil** (nárůst o 104,6 %). Podíl žen mezi kandidáty se tak v krajských volbách postupně zvyšoval z výchozích 22,4 % ve volbách v roce 2000 až na 30,9 % v krajských volbách v roce 2016.

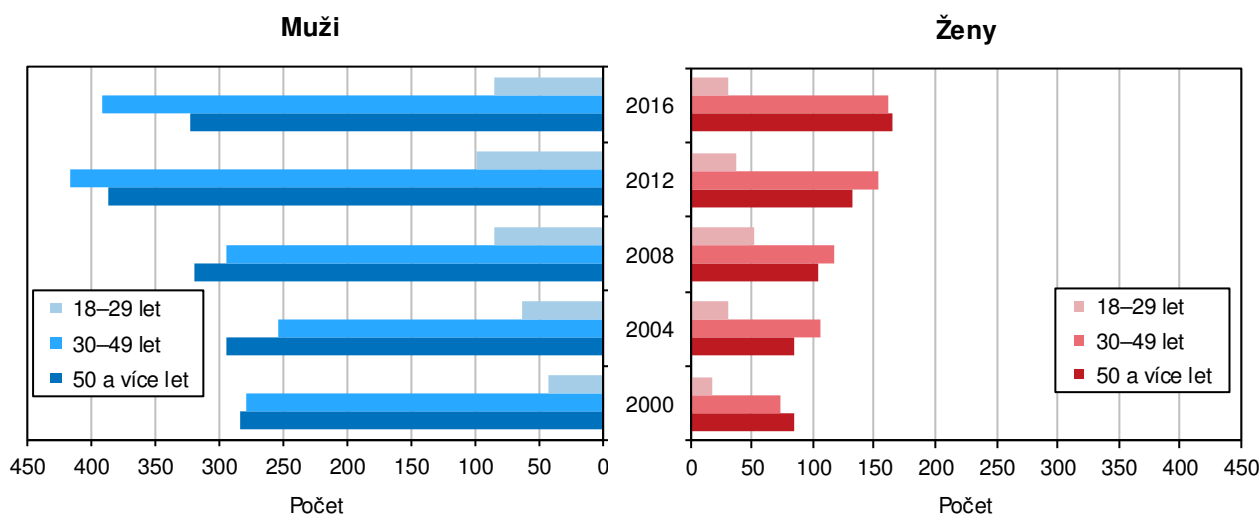
S nárůstem počtu a podílu žen mezi kandidáty v krajských volbách byl spojen i **nárůst zastoupení žen v krajském zastupitelstvu**. Po volbách v roce 2000 bylo v zastupitelstvu pouze 9 žen (13,8 % z celkového počtu zastupitelů). Po volbách v roce 2012 bylo v zastupitelstvu Jihomoravského kraje zastoupení žen dosud nejvyšší – 14 žen, tj. 21,5 % z celku. V roce 2016 byl počet žen v zastupitelstvu kraje jen o jednu zástupkyni nižší, a podíl žen tvořil rovnou pětinu.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev krajů podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2016	1 157	358	30,9	65	13	20,0	5,6	6,5	3,6
2012	1 223	323	26,4	65	14	21,5	5,3	5,7	4,3
2008	973	275	28,3	65	11	16,9	6,7	7,7	4,0
2004	830	220	26,5	65	12	18,5	7,8	8,7	5,5
2000	780	175	22,4	65	9	13,8	8,3	9,3	5,1

Se zvyšujícími se počty kandidátů a stejnými počty volených zastupitelů v jednotlivých letech se podle pohlaví měnila i úspěšnost zvolení. Ve volbách v roce 2000 z kandidujících mužů uspělo 9,3 % z nich, z kandidujících žen uspělo 5,1 %. Ve volbách v roce 2016 byly vzhledem ke zvýšení počtu kandidujících podíly úspěšnosti u obou pohlaví nižší (6,5 % u mužů, resp. 3,6 % u žen). Pokles úspěšnosti tak byl relativně nižší u žen – pokles o 2,7 procentních bodů u mužů oproti poklesu o 1,5 procentních bodů u žen.

Kandidáti ve volbách do zastupitelstev krajů podle pohlaví a věku v Jihomoravském kraji

Jiný pohled nabízí věkové složení kandidujících do krajských zastupitelstev. **Nejnižší podíl mezi kandidáty v jednotlivých letech měly u mužů i žen věkové skupiny 18 až 29 let.** V roce 2016 bylo mezi kandidáty 85 mužů v této nejmladší věkové skupině a tvořili 10,6 % z celku. Mezi kandidátkami bylo 31 žen ve věku 18 až 29 let (8,7 %). Ale zatímco podíl „mladých“ kandidátů se pohyboval jen v rozmezí 7,1 % (rok 2000) po 12,2 % (rok 2008), podíl „mladých“ kandidátek byl v jednotlivých volebních letech velmi rozdílný. Při dosud posledních volbách byl již uvedený podíl 8,7 % nejnižší a maxima dosáhl při volbách v roce 2008, a to 18,9 %.

„Starší“ generace ve věku 50 a více let měla mezi kandidujícími muži převahu ve volbách v letech 2000, 2004 a 2008. **V letech 2012 a 2016 již převažovala „střední“ generace kandidujících mužů ve věku 30 až 49 let.** Ve volbách v roce 2016 bylo mezi kandidáty 391 mužů ve věku 30 až 49 let (48,9 % celku) a 323 mužů ve věku 50 a více let (40,4 %). U žen střední generace mezi kandidátkami převažovala v letech 2004, 2008 a 2012, **v prvních a posledních krajských volbách u kandidujících žen převažovala „starší“ generace.** V roce 2016 bylo mezi kandidátkami 162 žen ve věku 30 až 49 let (45,3 % celku) a 165 žen ve věku 50 a více let (46,1 %).

Volby do zastupitelstev obcí

V komunální politice se ve srovnání s krajskou politikou ženy angažují o poznání více. Ve volbách do obecních zastupitelstev (včetně městských částí krajského města) v roce 2018 kandidovalo celkem 28 549 kandidátů, z toho bylo 9 454 žen. **Podíl žen mezi kandidujícími** byl z posledních 4 volebních let uvedených v tabulce dosud nejvyšší, činil **33,1 %** a proti roku 2006 byl o 3,3 procentních bodů vyšší. Oproti roku 2010 (rok s nejvyšším počtem kandidátů) byl celkový počet kandidátů o 1 637 nižší (o 5,4 %). Zatímco počet kandidujících žen ve volbách v roce 2018 se proti roku 2010 snížil pouze o 133, tj. o 1,4 %, počet mužů mezi kandidáty poklesl o 1 504, tj. o 7,3 %.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2018	28 549	9 454	33,1	7 099	1 888	26,6	24,9	27,3	20,0
2014	29 336	9 445	32,2	7 177	1 868	26,0	24,5	26,7	19,8
2010	30 186	9 587	31,8	7 213	1 795	24,9	23,9	26,3	18,7
2006	26 691	7 965	29,8	7 219	1 721	23,8	27,0	29,4	21,6

Podíl žen v roce 2018 byl sice ze 4 hodnocených období v kraji nejvyšší, ale v mezikrajském srovnání patřil k průměrným – až 8. nejvyšší (nejvyšší podíl žen byl v Praze – 38,0 % a nejnižší v Kraji Vysočina – 28,7 %) a byl nepatrně pod úrovní republikové hodnoty (33,3 %). V rámci kraje byl nejvyšší podíl žen mezi kandidáty v Brně-městě - ve volbách do magistrátu a do 29 městských částí dosáhl podíl žen 37,6 %. Nejnižší podíl žen mezi kandidáty byl zaznamenán v okrese Blansko, a to 30,6 %.

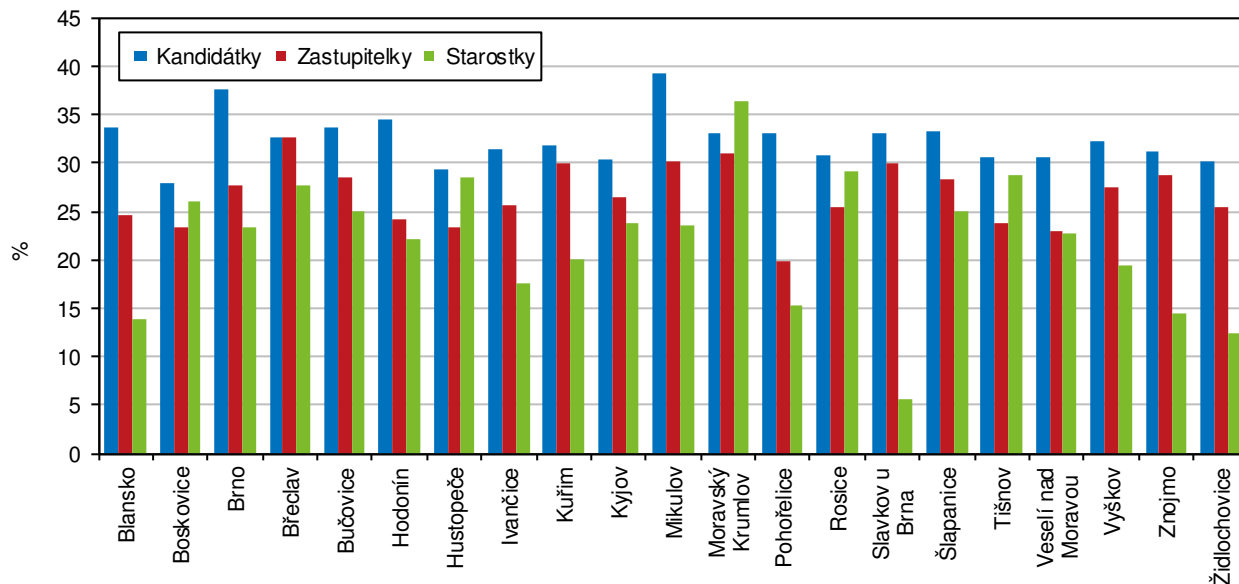
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů - 2018

Kraj, okresy	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Jihomoravský kraj	28 549	9 454	33,1	7 099	1 888	26,6	24,9	27,3	20,0
Blansko	3 167	969	30,6	1 046	249	23,8	33,0	36,3	25,7
Brno-město	5 877	2 211	37,6	615	171	27,8	10,5	12,1	7,7
Brno-venkov	5 976	1 901	31,8	1 837	470	25,6	30,7	33,5	24,7
Břeclav	3 471	1 151	33,2	759	213	28,1	21,9	23,5	18,5
Hodonín	4 045	1 289	31,9	900	224	24,9	22,2	24,5	17,4
Vyškov	2 388	783	32,8	748	212	28,3	31,3	33,4	27,1
Znojmo	3 625	1 150	31,7	1 194	349	29,2	32,9	34,1	30,3

Z hodnocení územních rozdílů podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností vyplývá, že nejvyšší podíl žen mezi kandidáty byl v SO ORP Mikulov (39,2 %), v Brně (37,6 %) a v SO ORP Hodonín (34,5 %), naopak nejnižší podíl žen mezi kandidáty byl vykázán v SO ORP Boskovice (28,0 %) a Hustopeče (29,3 %).

Podíl žen mezi kandidáty, zvolenými zastupiteli a zvolenými starosty ve volbách do obecních zastupitelstev podle SO ORP Jihomoravského kraje v říjnu 2018

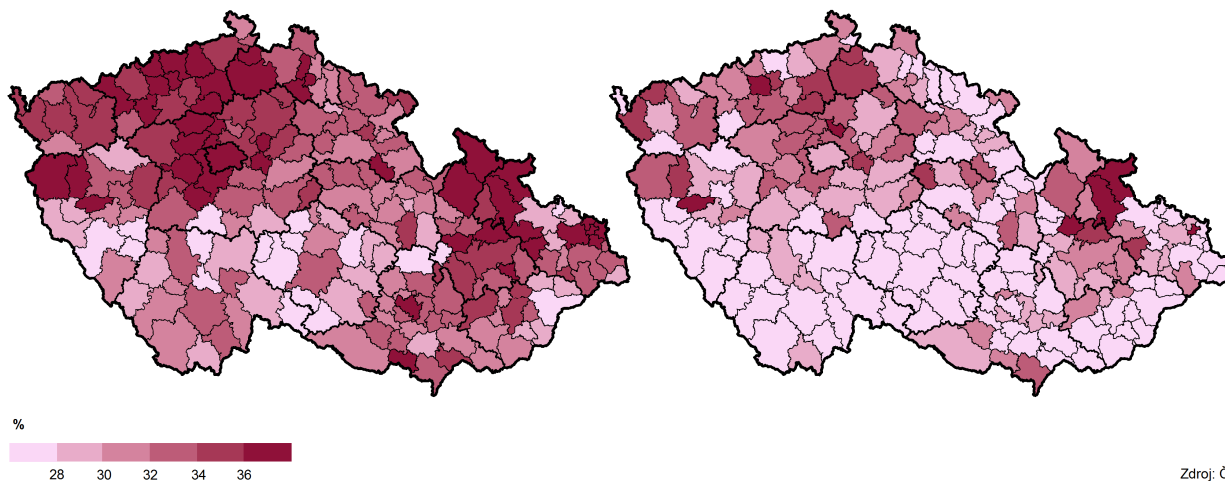

Mezi zvolenými ve volbách do obecních zastupitelstev bylo v roce 2018 celkem 1 888 žen, tvořily 26,6 % z počtu zastupitelů. **Počet i podíl žen mezi zastupiteli se zvyšoval po každém volebním roce.** Počet žen se proti roku 2006, jako roku výchozího srovnání, zvýšil o 167, tj. o 9,7 %, podíl byl o 2,8 procentního bodu vyšší. I když byl podíl žen v obecních zastupitelstvech v kraji v roce 2018 dosud nejvyšší, byl pod průměrem ČR (28,0 %) a mezi kraji byl 5. nejnižší (nejvyšší podíl žen v obecních zastupitelstvech byl v Ústeckém kraji – 31,6 % a nejnižší v Kraji Vysočina – 23,4 %). Z okresů kraje byl nejvyšší podíl žen mezi zvolenými zastupiteli na Znojemsku (29,2 %), nejnižší zastoupení měly ženy v zastupitelstvech obcí na Blanensku (23,8 %). V členění podle správních obvodů ORP byl nejvyšší podíl žen v roce 2018 v SO ORP Břeclav (32,6 %) a Moravský Krumlov (31,0 %), naopak nejnižší podíl žen mezi zastupiteli byl vykázán v SO ORP Pohořelice (19,8 %) a Veselí nad Moravou (23,0 %).

Podíl žen mezi kandidáty a zvolenými zastupiteli podle SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018

Kandidáti

Zastupitelé

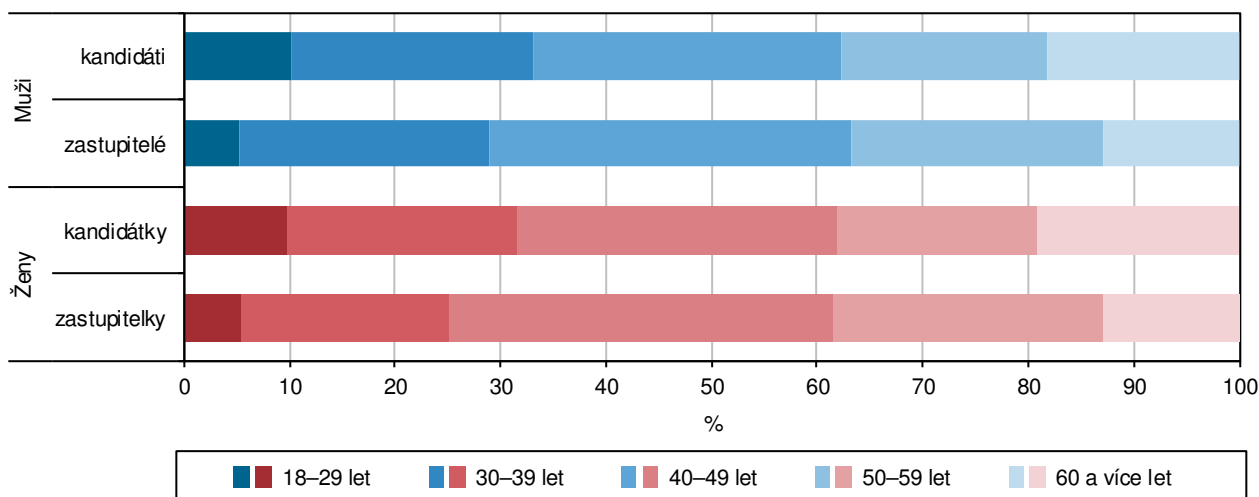

Zdroj: ČSÚ

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Celkem	28 549	9 454	33,1	7 099	1 888	26,6	24,9	27,3	20,0
v tom ve věku									
18–29 let	2 885	931	32,3	380	103	27,1	13,2	14,2	11,1
30–39 let	6 405	2 048	32,0	1 601	371	23,2	25,0	28,2	18,1
40–49 let	8 456	2 868	33,9	2 473	688	27,8	29,2	31,9	24,0
50–59 let	5 523	1 801	32,6	1 725	481	27,9	31,2	33,4	26,7
60 a více let	5 280	1 806	34,2	920	245	26,6	17,4	19,4	13,6

Z pohledu věkové struktury tvořily největší skupinu mezi kandidáty ve volbách do obecních zastupitelstev v roce 2018 osoby ve věku 40 až 49 let. Stejně tak tomu bylo i u kandidujících žen. Ovšem **nejvyšší podíl žen byl mezi kandidáty ve věku 60 a více let (34,2 %)**. Graf věkového rozložení ale ukazuje, že zastoupení věkových skupin se mezi kandidujícími muži a ženami téměř nelišilo. Nejvyšší rozdíl byl u věkové skupiny 30 až 39 let (22,8 % z počtu mužů a 21,7 % z počtu žen).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v Jihomoravském kraji v říjnu 2018

Obdobná situace byla i ve věkovém složení zastupitelů. Nejvíce zastupitelů celkem i žen zastupitelek bylo ve věku 40 až 49 let. **Nejvyšší podíl žen byl mezi zastupiteli ve věku 50 až 59 let (27,9 %)**, nejméně žen bylo mezi zastupiteli ve věku 30 až 39 let (23,2 %).

Komunální volby v kraji v roce 2018 z pohledu velikostních skupin obcí, pomineme-li Brno jako zástupce obce s 50 tisíci a více obyvateli, vykazaly **nejvyšší podíl žen mezi kandidáty v okresních městech** (obce s 20 až 50 tisíci obyvateli), a to 34,3 %. Naproti tomu v nejmenších obcích bylo mezi kandidáty pouze 29,2 % žen. **Nejvyšší podíl žen mezi zastupiteli bylo v obcích s 200 až 500 obyvateli (30,8 %)**, naopak nejnižší zastoupení měly ženy v zastupitelstvech okresních měst.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Jihomoravský kraj	28 549	9 454	33,1	7 099	1 888	26,6	24,9	27,3	20,0
v tom podle velikosti obce									
do 199 obyvatel	989	289	29,2	683	187	27,4	69,1	70,9	64,7
200–499 obyvatel	2 940	991	33,7	1 411	435	30,8	48,0	50,1	43,9
500–999 obyvatel	4 580	1 342	29,3	1 653	403	24,4	36,1	38,6	30,0
1 000–1 999 obyvatel	4 833	1 515	31,3	1 318	325	24,7	27,3	29,9	21,5
2 000–4 999 obyvatel	5 093	1 682	33,0	928	235	25,3	18,2	20,3	14,0
5 000–19 999 obyvatel	2 809	934	33,3	350	99	28,3	12,5	13,4	10,6
20 000–49 999 obyvatel	1 428	490	34,3	141	33	23,4	9,9	11,5	6,7
50 000 a více obyvatel	5 877	2 211	37,6	615	171	27,8	10,5	12,1	7,7
z toho městské obvody	4 887	1 893	38,7	560	158	28,2	11,5	13,4	8,3

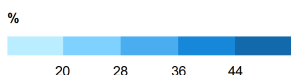
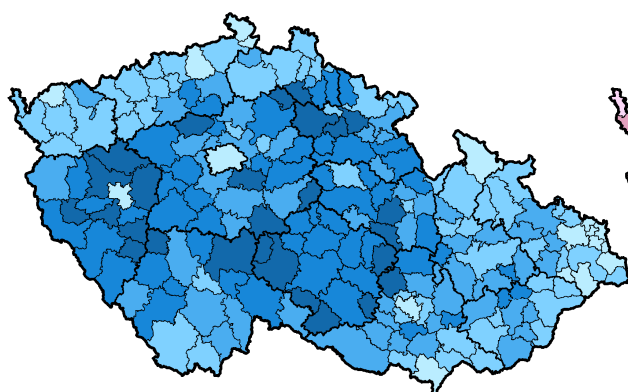
Ve volbách do obecních zastupitelstev v roce 2018 byla mezi kandidáty třetina žen, ale mezi zvolenými zastupiteli ženy tvořily jen více než čtvrtinu z celku. Z toho plyne i **nižší úspěšnost žen - ve volbách uspělo 27,3 % z kandidujících mužů a 20,0 % kandidujících žen**. V mezikrajském srovnání úspěšnosti je samozřejmě rozhodující vzájemný poměr mezi počty kandidátů a počty zastupitelských míst. Přesto lze uvést, že nejvyšší úspěšnost měli kandidáti v Kraji Vysočina – zde ve volbách uspělo 43,1 % mužů a 32,7 % žen, naproti tomu v Praze uspělo pouze 13,5 % mužů a 9,1 % žen. Jihomoravské hodnoty patřily v krajském žebříčku k nejnižším - 5. nejnižší u mužů, resp. 4. nejnižší u žen.

Z okresů Jihomoravského kraje měly **nejvyšší úspěšnost ženy z obcí na Znojemsku** – z počtu kandidujících jich bylo 30,3 % zvoleno do zastupitelstev. V Brně-městě činil podíl úspěšně kandidujících žen pouze 7,7 %, s velkým odstupem následoval okres Hodonín s podílem 17,4 %. Ze správních obvodů ORP v kraji byly neúspěšnější ženy v SO ORP Tišnov (32,6 % zvolených z počtu kandidujících žen) a SO ORP Znojmo (31,4 %). **Nejnižší úspěšnost zvolení měly ženy v již uvedeném Brně (7,7 %)**, v SO ORP Hodonín (12,3 %) a Mikulov (14,6 %). Z pohledu velikostních skupin obcí byly neúspěšnější ženy kandidující v nejmenších obcích do 200 obyvatel, zde uspělo 64,7 % z nich. Naopak v okresních městech byl podíl úspěšných žen nejnižší, a to 6,7 %.

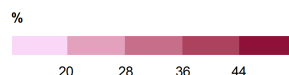
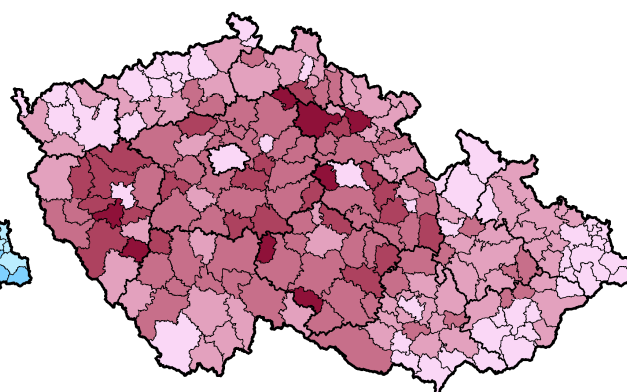
Úspěšnost kandidátů podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018

(podíl zvolených zastupitelů na počtu kandidátů stejného pohlaví; včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

Muži

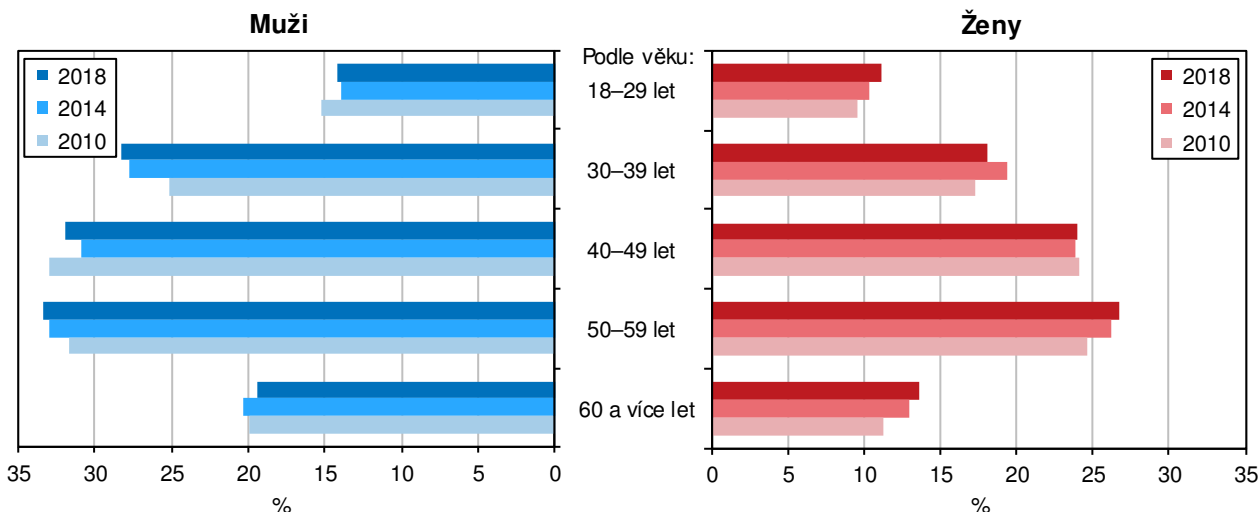

Ženy

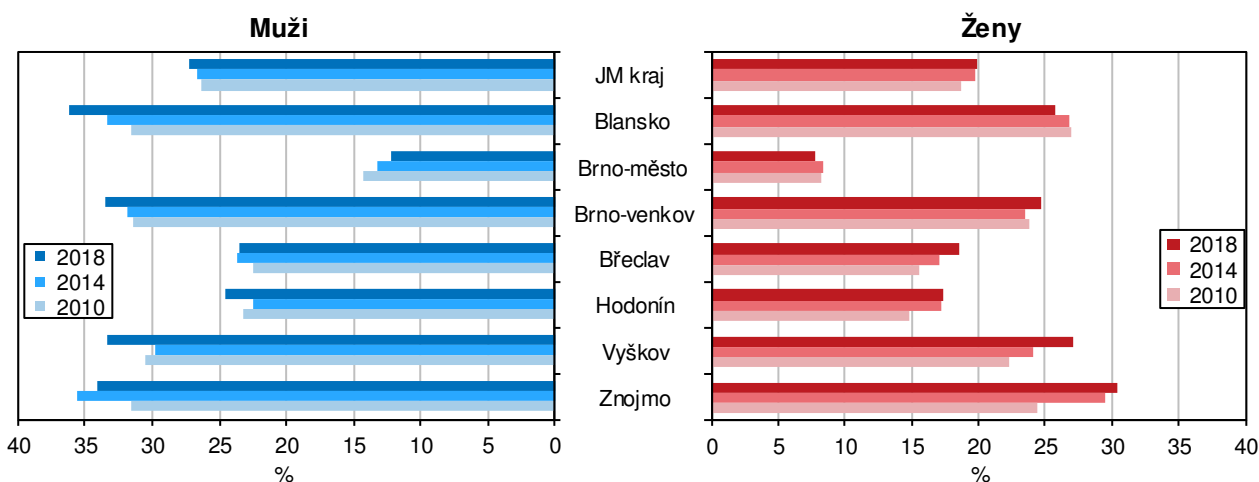
Zdroj: ČSÚ

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v Jihomoravském kraji

V členění podle věku byly v komunálních volbách roku 2018 v kraji **nejúspěšnější ženy ve věku 50 až 59 let** (26,7 %), **nejméně úspěšné byly nejmladší kandidátky do 29 let** s 11,1 %. V grafu je znázorněna i „volební úspěšnost“ podle pohlaví v minulých 3 volebních letech. Postupné zvyšování úspěšnosti je patrné u tří věkových skupin žen (18 až 29 let, 50 až 59 a 60 a více let) a u dvou věkových skupin mužů (30 až 39 let a 50 až 59 let).

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů podle pohlaví a okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v Jihomoravském kraji

V okresech Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo se ve volebních letech 2010, 2014 a 2018 vždy volební úspěšnost žen postupně zvyšovala (stejně tak tomu bylo u mužů v okrese Brno-venkov a Blansko). Na druhé straně pouze v okrese Blansko měla úspěšnost žen ve volbách opačnou tendenci - nejvyšší v roce 2010 a nejnižší hodnota v roce 2018 (stejně tak tomu bylo u mužů v okrese Brno-město).

Rozdíl ve „volební“ aktivitě v komunálních volbách v roce 2018 v kraji mezi muži a ženami, a to i podle věku, lze doložit i počtem kandidátů a zvolených zastupitelů vztahených na 1000 osob stejného věku. Neaktivnější byly osoby obou pohlaví ve věku 40 až 49 let. Ale zatímco na tisíc mužů v tomto věku připadlo 59 kandidátů, na tisíc žen to bylo jen 32 kandidátek. Nejméně aktivní byly ženy ve věku 18 až 29 let (4 kandidující na tisíc žen stejného věku) a ve věku 60 a více let (10 kandidátek na tisíc žen). U mužů byly nejméně aktivní stejné věkové skupiny, ale přepočtené počty žen počty mužů výrazně převyšovaly. Podobně vyznělo i zastoupení zvolených zastupitelů – počty přepočtených mužů výrazně převyšovaly počty přepočtených žen.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

na 1 000 obyvatel daného pohlaví a věku

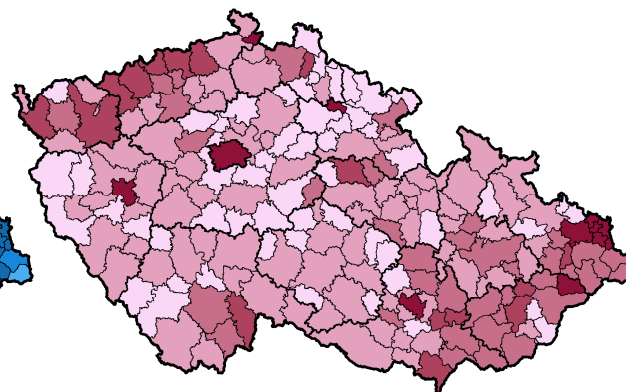
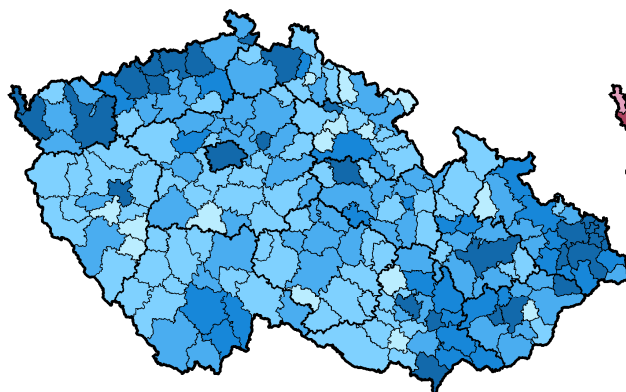
	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Celkem 18+	29,5	40,6	14,4	7,3	11,1	2,9
v tom ve věku						
18–29 let	18,7	24,9	4,0	2,5	3,5	0,4
30–39 let	35,9	47,4	23,7	9,0	13,4	4,3
40–49 let	46,0	59,2	32,1	13,5	18,9	7,7
50–59 let	38,0	50,6	25,0	11,9	16,9	6,7
60 a více let	17,2	26,4	10,3	3,0	5,1	1,4

Čtyři pětiny kandidátů ve volbách do obecních zastupitelstev v roce 2018 v kraji **byly bez politické příslušnosti**. Jinak řečeno, pouze 5 526 kandidátů, tj. 19,4 % celku, bylo členem nějaké politické strany. V rámci kraje však existovaly výrazné územní rozdíly. Ve většině správních obvodů ORP v kraji byl **vyšší podíl „straníků“ mezi muži**. Výjimku tvořily dva správní obvody ORP – Pohořelice (7,9 % straníků u mužů a 8,9 % u žen) a Ivančice (12,0 % vs. 15,1 %). Nejnižší podíl kandidátů s příslušností k politické straně byl zjištěn ve správním obvodu ORP Tišnov jak mezi muži (7,7 %), tak i mezi ženami (5,7 %). Druhé nejnižší zastoupení straníků bylo u mužů v SO ORP Pohořelice (7,9 %) a u žen v SO ORP Židlochovice (6,0 %). Nejvyšší podíl kandidátů s příslušností k politické straně byl vykázán v Brně – 41,7 % u mužů a 28,5 % u žen. S výrazným odstupem podílu u obou pohlaví následoval SO ORP Slavkov u Brna (24,2 % u mužů a 22,8 % u žen).

Kandidáti s příslušností k politické straně podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 (včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

Muži

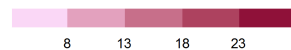
Ženy

podíl na počtu kandidátů stejného pohlaví (%)

podíl na počtu kandidátů stejného pohlaví (%)

Zdroj: ČSÚ